

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΟΛΙΚΗΣ ΕΚΛΕΙΨΗΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΤΗΣ 29^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ 2006

Οι ολικές εκλείψεις Ηλίου είναι εξαιρετικά σπάνια φαινόμενα για ένα συγκεκριμένο τόπο. Η ολική έκλειψη αυτού του μήνα θα είναι η πρώτη καθαρά ολική που θα φαίνεται από τη χώρα μας μετά τη 19^η Ιουνίου 1936. Εκείνη την ημέρα, νωρίς το πρωί, η σκιά της Σελήνης πέρασε από την Πελοπόννησο, το κεντρικό Αιγαίο και τη Χίο. Στις 29 Μαρτίου εφέτος, ερχόμενη από την Αφρική, θα περάσει από το Καστελλόριζο, το μοναδικό τόπο (συστάδα νησίδων: Ρω – Καστελλόριζο – Στρογγύλη) της Ελλάδας που θα συναντήσει στο διάβα της. Έτσι, από τις 1:51:59 μέχρι τις 1:55:00 μ.μ. θερινή ώρα Ελλάδας το Καστελλόριζο θα βυθιστεί στο σκοτάδι.

Οι παρατηρήσεις ολικών εκλείψεων Ηλίου από την επιφάνεια της Γης δεν έχουν πλέον ερευνητική σημασία, καθώς ερευνητικά διαστημόπλοια, όπως το SOHO, παρατηρούν συνεχώς την ηλιακή ατμόσφαιρα (στέμμα και χρωμόσφαιρα) από το διάστημα. Πολλοί όμως άνθρωποι ταξιδεύουν για να βιώσουν τη μοναδική εμπειρία της «ολικότητας», που είναι δύσκολο να περιγραφεί με το λόγο ή να αποδοθεί με εικόνα (τηλεοπτική ή φωτογραφική).

Από την υπόλοιπη Ελλάδα και την Αθήνα η έκλειψη θα είναι ορατή ως μερική. Στην Αθήνα η μερική φάση θα αρχίσει στις 12:30:13 θερινή ώρα Ελλάδας και θα τελειώσει στις 3:03:29 μ.μ. (διάρκεια 2 ώρες, 33 λεπτά και 16 δευτερόλεπτα), ενώ κατά τη στιγμή της μέγιστης έκλειψης (1:47 μ.μ.) το 86% της επιφάνειας του Ηλίου θα είναι καλυμμένο από τη Σελήνη.

Η παρατήρηση του Ηλίου σε όλη τη διάρκεια της μερικής φάσης θα πρέπει να γίνεται με προφύλαξη. Ο ασφαλέστερος τρόπος είναι με τη μέθοδο της προβολής μέσα σε ένα σκοτεινό ή σκιερό χώρο, όπου το ηλιακό φως εισέρχεται από μία μικρή (κυκλική κατά προσέγγιση) οπή. Το είδωλο του Ηλίου εμφανίζεται αντιστραμμένο πάνω σε μια λευκή ομαλή επιφάνεια. Η απευθείας ενατένιση του Ηλίου πρέπει να γίνεται μόνο με ειδικά φίλτρα, πλαστικό (mylar) ή γυάλινο, με μεταλλική επίστρωση – ή εναλλακτικά με φίλτρο μάσκας ηλεκτροκόλλησης. Η χρήση μαυρισμένου γυαλιού ή μαυρισμένου φιλμ πρέπει να αποφεύγεται, καθώς αυτά επιτρέπουν στην αόρατη (υπέρυθρη και υπεριώδη) ηλιακή ακτινοβολία να περνά και να προκαλεί βλάβες στον αμφιβληστροειδή χιτώνα του ματιού.

Η χρήση ενός μικρού τηλεσκοπίου ενδείκνυται για όσους θέλουν να απολαύσουν το φαινόμενο με λεπτομέρεια. Η χρήση μεγάλων τηλεσκοπίων είναι σε αυτήν την περίπτωση περιττή, μιας και με τις μεγάλες μεγεθύνσεις που επιτυγχάνονται με αυτά, χάνεται η πανοραμική αίσθηση του φαινομένου. Ένα μικρό τηλεσκόπιο με μικρή μεγέθυνση μπορεί να προβάλει το ηλιακό είδωλο σε ένα λευκό χαρτί ή πέτασμα. Η παρατήρηση της έκλειψης μέσα από το τηλεσκόπιο, καθώς και από κάθε άλλο οπτικό όργανο (κιάλια, διόπτρες, φωτογραφικές μηχανές), θα πρέπει να γίνεται απαραίτητα με τη χρήση των ειδικών φίλτρων και με ιδιαίτερη προσοχή.

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών θα συμμετάσχει στη διεθνή κινητοποίηση για την παρατήρηση της ολικής έκλειψης του Ηλίου από ελληνικό έδαφος, με ειδική επιστημονική αποστολή από μέλη του Τομέα Αστροφυσικής, Αστρονομίας και Μηχανικής που θα μεταβούν στο Καστελλόριζο για την παρατήρηση του φαινομένου. Άλλα μέλη του Τομέα θα μεταβούν στα σύνορα Λιβύης και Αιγύπτου, όπου η διάρκεια της ολικής φάσης θα είναι μεγαλύτερη.

Όσοι ενδιαφέρονται να μάθουν περισσότερα για τις ηλιακές εκλείψεις και ειδικότερα για την έκλειψη της 29^{ης} Μαρτίου, μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα:

<http://sunearth.gsfc.nasa.gov/eclipse/solar.html>